

ONTWIKKELING ACHTER DE BERKE / 'WITRIJT'

COMPENSATIEPLAN DAS

Opdrachtgever:
Projectnr:
Datum:

B.V. Exploitatiemaatschappij 'De Peelhorst'
TEU003
19 mei 2021

ONTWIKKELING ACHTER DE BERKE / 'WITRIJT'

COMPENSATIEPLAN DAS

Opdrachtgever: B.V. Exploitatiemaatschappij 'De Peelhorst'
Projectnr: TEU003
Rapportnr: TEU003-RAP-Ontwikkeling Achter de Berke Witrijt compensatieplan das-Def4.1
Status: Definitief
Datum: 19 mei 2021

Opsteller:
R. Janssen
Met medewerking van M. Moonen (Das&Boom)

T 088 - 33 66 333
F 088 - 33 66 099
E info@kragten.nl

Verificatie:
R. Cleveringa

Validatie:
D. Gijsbers

© 2019 Kragten
Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van Kragten. Het is tevens verboden informatie en kennis verwerkt in dit rapport ter beschikking te stellen aan derden of op andere wijze toe te passen dan waaraan in de overeenkomst toestemming wordt verleend.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Onderzoek	8
2	DAS	9
2.1	Voorkomen das	9
2.2	Gebruik plangebied	11
2.3	Effectbeoordeling en conclusie gebruik plangebied door de das	14
3	COMPENSATIEOPGAVE DAS	15
3.1	Compensatie	15
3.1.1	Gedeeltelijke aantasting foerageerbiotoop	15
3.1.2	Behoud bestaand biotoop	15
3.1.3	Toekomstige inrichting plangebied	16
3.1.4	Compensatieperceel buiten plangebied	18
3.2	Compensatie samengevat	20
3.3	Noodzaak ontheffing	21

BIJLAGEN

B1	INTEGRALE NOTITIE VOORKEURSALETERNATIEF 'WITRIJT'
B2	INRICHTINGSSCHETS COMPENSATIEPERCEEL

TABELLEN

Tabel 1	Landgebruik op de diverse percelen binnen en naast het plangebied (Bron: Boer en Bunder)	12
---------	--	----

AFBEELDINGEN

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied (rood gearceerd)	8
Afbeelding 2. Ligging van de hoofdburchtlocatie (grote gele cirkel), twee vluchtpipen (kleine cirkels) en de waargenomen dassenwissel (gele pijl) ten opzichte van het plangebied voor de uitbreiding (rood omlijnd). Overige dassenwissels zijn met oranje aangeduid. Bron luchtfoto: PDOK viewer	10
Afbeelding 3. Impressie van de hoofdburchtlocatie nabij de uitbreidingslocatie	10
Afbeelding 4. De waargenomen dassenwissel vanuit de hoofdburchtlocatie in de richting van het plangebied.	11
Afbeelding 5. Verdeling landgebruik binnen het plangebied.	12
Afbeelding 6. Globale weergave van het foerageergebied van de das in de omgeving van de hoofdburcht nabij het plangebied. Het plangebied is met rood omlijnd. Het Kennisdocument Das kent enkel de waardering primair en secundair, om deze reden zijn de omliggende gebieden als zodanig aangegeven. In de tekst wordt voor enkele percelen genuanceerd wanneer het om 'marginaal' biotoop gaat	13
Afbeelding 7. Uitvoeringswijze voorkeursalternatief	16
Afbeelding 8. Inrichting voorkeursalternatief	18
Afbeelding 9. Locatie compensatieperceel (blauw) ten opzichte van het plangebied (rood) en de dassenburcht (geel). Bron: PDOK-viewer	19
Afbeelding 10. Inrichtingsschets van het compensatieperceel	20

1 INLEIDING

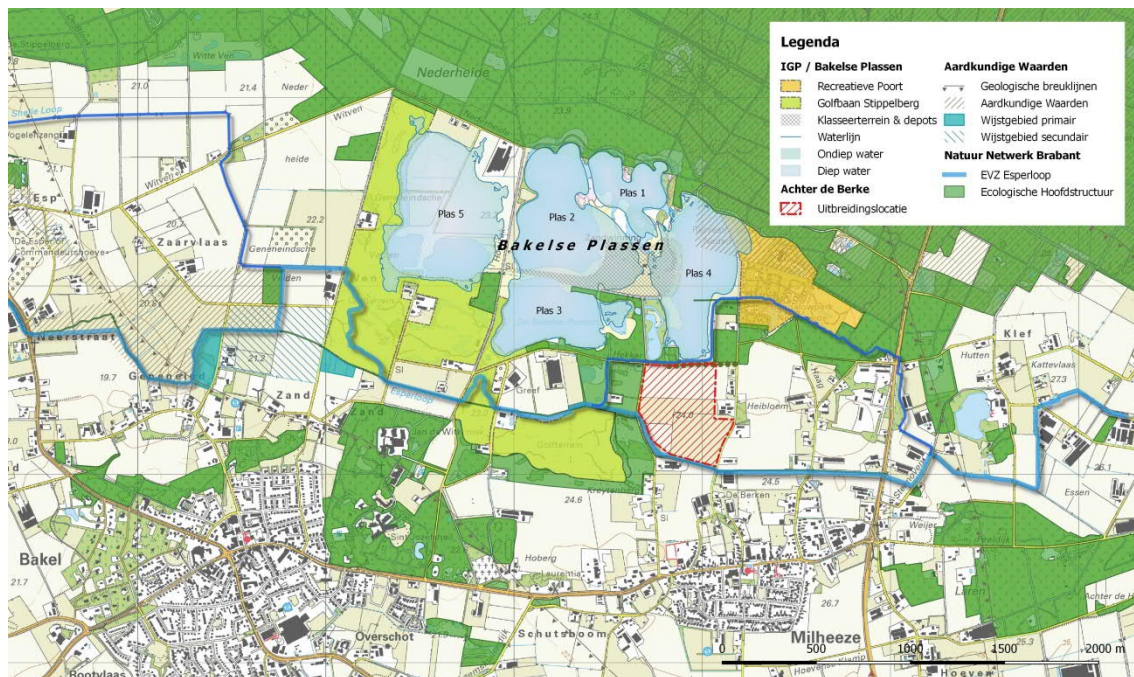
1.1 Aanleiding

B.V. Exploitatiemaatschappij 'De Peelhorst' (hierna: De Peelhorst) werkt sinds 2009 samen met de gemeente Gemert-Bakel, Waterschap Aa en Maas en de ZLTO aan de gebiedsontwikkeling 'Integraal Gebiedsprogramma Bakel-Milheeze Noord' (IGP), ten zuiden van natuurgebied 'De Stippelberg' in de gemeente Gemert-Bakel (zie afbeelding 1). Het oorspronkelijke agrarische landschap wordt in het kader van de Reconstructie Brabantse Zandgronden getransformeerd tot een uitgestrekt natuur- en recreatielandschap, waarbij tevens nieuwe economische dragers, leefbaarheid van het platteland en herstel van natuur en landschap belangrijke thema's zijn. De zandwinning Bakelse Plassen maakt integraal onderdeel uit van deze gebiedsontwikkeling en draagt daar financieel significant aan bij.

In de Bakelse Plassen kan tot 2026 zand worden gewonnen. Momenteel wordt zand gewonnen in de meest westelijke plas (plas 5; zie afbeelding 1). De afgelopen periode is gebleken dat het gewonnen zand in deze plas niet de gewenste samenstelling heeft; er blijkt veel meer slecht bruikbaar fijn zand te zitten in plaats van het gewenste grove, hoekige zand dat nodig is om hoogwaardig beton- en metselzand te produceren. Vanwege de tegenvallende zandkwaliteit verwacht De Peelhorst dat de zandwinning nog circa 4 jaar vooruit kan. Om ook de komende jaren te kunnen blijven voorzien in de regionale behoefte aan zand en grind is er op 28 juli 2017 een verzoek bij de gemeente Gemert-Bakel ingediend om medewerking te verlenen aan een beperkte uitbreiding van de Bakelse Plassen. De gemeente heeft op 30 januari 2018 laten weten dat zij positief staat tegenover een uitbreiding van de Bakelse Plassen onder de voorwaarden dat de gekozen locatie de best haalbare locatie is en een bijdrage wordt geleverd aan de landschappelijk en functionele inbedding van de plas in zijn omgeving.

De Peelhorst heeft de uitbreidingsmogelijkheden in een locatie-afweging nader beschouwd. Op basis van de randvoorwaarden en belemmeringen die voortvloeien uit ondermeer het vigerende (natuur)beleid, actuele waarden, economische belangen en zandvoorkomen in de ondergrond is een uitbreidingslocatie geselecteerd. Deze locatie ligt ten zuidoosten van de Bakelse Plassen (zie afbeelding 1). Op deze locatie kan een uitbreiding van de zandwinning worden ontplooid op een agrarisch perceel met een omvang van circa 19 ha. Het op deze locatie aanwezige zand in de ondergrond kent een grovere structuur en kan op de bestaande klasseerinstallatie worden gemengd met het relatief fijnere zand uit de westelijke plas, zodat de gewenste zandproducten kunnen worden samengesteld.

Het is niet mogelijk deze voorgenomen activiteit binnen het vigerende bestemmingsplan te realiseren. Om het plan te kunnen realiseren, is derhalve een wijziging van de bestemming noodzakelijk. Daarnaast moeten diverse vergunningen worden verkregen, waaronder een ontgrondingsvergunning. Hierbij wordt tevens een m.e.r.-procedure doorlopen. Ten behoeve van de voorgestane ontwikkeling zijn diverse specialistische onderzoeken uitgevoerd, waaronder een verkennend flora- en faunaonderzoek ter plaatse van de winlocatie (september 2018) en ter plaatse van de transportroutes (november 2019).

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied (rood gearceerd).

1.2 Onderzoek

Op advies van de provincie Noord-Brabant is naar aanleiding van het verkennend flora- en faunaonderzoek aanvullend contact gelegd met de Dassenwerkgroep Brabant. De dassenwerkgroep heeft vervolgens aangegeven dat ten noordoosten van het plangebied een dassenburcht is gelegen. Deze is niet in de NDFF geregistreerd. Om inzicht te krijgen in de lokale verspreiding van de das, de omvang van de aanwezige dassenburcht en het gebruik van omliggend gebied als foerageer-/leefgebied, is een nader veldonderzoek naar de das uitgevoerd (d.d. 24 april 2019). Hierbij is de omgeving van de burchtlocatie en het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van de das en sporen die deze aanwezigheid aanduiden. Op basis van dit nader onderzoek is in kaart gebracht wat het effect van de ontwikkeling binnen het plangebied op het foerageergebied van de das gaat zijn. Op basis van deze effectbepaling dient vervolgens beoordeeld te worden of een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is voor de uitvoering en of hierbij mitigerende of compenserende maatregelen getroffen dienen te worden.

2 DAS

2.1 Voorkomen das

Uit het nader veldonderzoek van 24 april 2019 is gebleken dat er inderdaad een burchtlocatie aanwezig is, direct ten noordoosten van het plangebied. Het betreft een hoofdburchtlocatie, waarbij sprake is van vermoedelijk twee grote burchten op korte afstand van elkaar. Gezamenlijk omvat de hoofdburchtlocatie circa 35 actief belopen dassenholen en zijn tevens circa 15 verouderde holen waargenomen. De ligging van deze hoofdburchtlocatie is met een grote gele cirkel aangegeven in afbeelding 2. In de nabijheid werden nog enkele vluchtpijpen van de das waargenomen ten noordwesten en ten oosten van de hoofdburchtlocatie, zie kleine gele cirkels in afbeelding 2. In afbeelding 3 is een impressie van de hoofdburchtlocatie weergegeven. Recent is door een lokale jager aangegeven dat er op deze locatie maar 1 das aanwezig zou zijn. Deze bewering is echter niet geverifieerd middels een cameraonderzoek en dus is het niet uitgesloten dat meer dassen ter plaatse aanwezig zijn.

In de directe omgeving van de hoofdburchtlocatie, in de bosschage, werden diverse sporen van recente activiteit waargenomen. Dit betroffen met name diverse wildwissels, graafsporen en snuitputjes. Wildwissels werden in alle richtingen vanuit de bosschage waargenomen, waaronder ook richting het plangebied Achter de Berke, zie afbeelding 2 en 4. Het is mogelijk dat de das naast deze zichtbare wildwissels, ook gebruik maakt van aanwezige paden en inrij-structuren van de omliggende akkers. De volledige omgeving van de hoofdburchtlocatie, bestaande uit een afwisseling van bosschages, houtwallen en agrarische percelen (akkerland en enkele weilanden), behoort derhalve tot het leefgebied en foerageergebied van de lokale dassenpopulatie. Het leefgebied van de das varieert afhankelijk van het voedselaanbod tussen een grootte van 30 tot 200 hectare. Met name het foerageergebied dat nabij de hoofdburcht gelegen is, vormt een belangrijk deel van het leefgebied (Kennisdocument das, BJ12, 2017). Belangrijke onderdelen van het foerageergebied van de das zijn gebieden waar een groot deel van het jaar eten te vinden is, zoals bemeste graslanden. Ook in oude en structuurrijke eikenbossen en bosjes kan hij een groot deel van het jaar voldoende en een gevarieerd aanbod aan voedsel vinden. Er zijn ook landschapselementen, zoals (maïs)akkers, hoogstamboomgaarden en ruigten, die in een bepaald seizoen van het jaar geschikt zijn om voedsel in te zoeken. De omgeving van de hoofdburchtlocatie bestaat deels uit bosgebied en er zijn enkele weilanden aanwezig, die geschikt foerageergebied bieden. De nabije omgeving bestaat echter ook voor een groot deel uit minder geschikt akkerland als gevolg van de teelt van minder geschikte of ongeschikte gewassen als foerageerbiotoop (lelie, ui, aardappel en wortel).

Afbeelding 2. Ligging van de hoofdburchtlocatie (grote gele cirkel), twee vluchtpijpen (kleine cirkels) en de waargenomen dassenwissel (gele pijl) ten opzichte van het plangebied voor de uitbreiding (rood omlijnd). Overige dassenwissels zijn met oranje aangeduid. Bron luchtfoto: PDOK viewer.

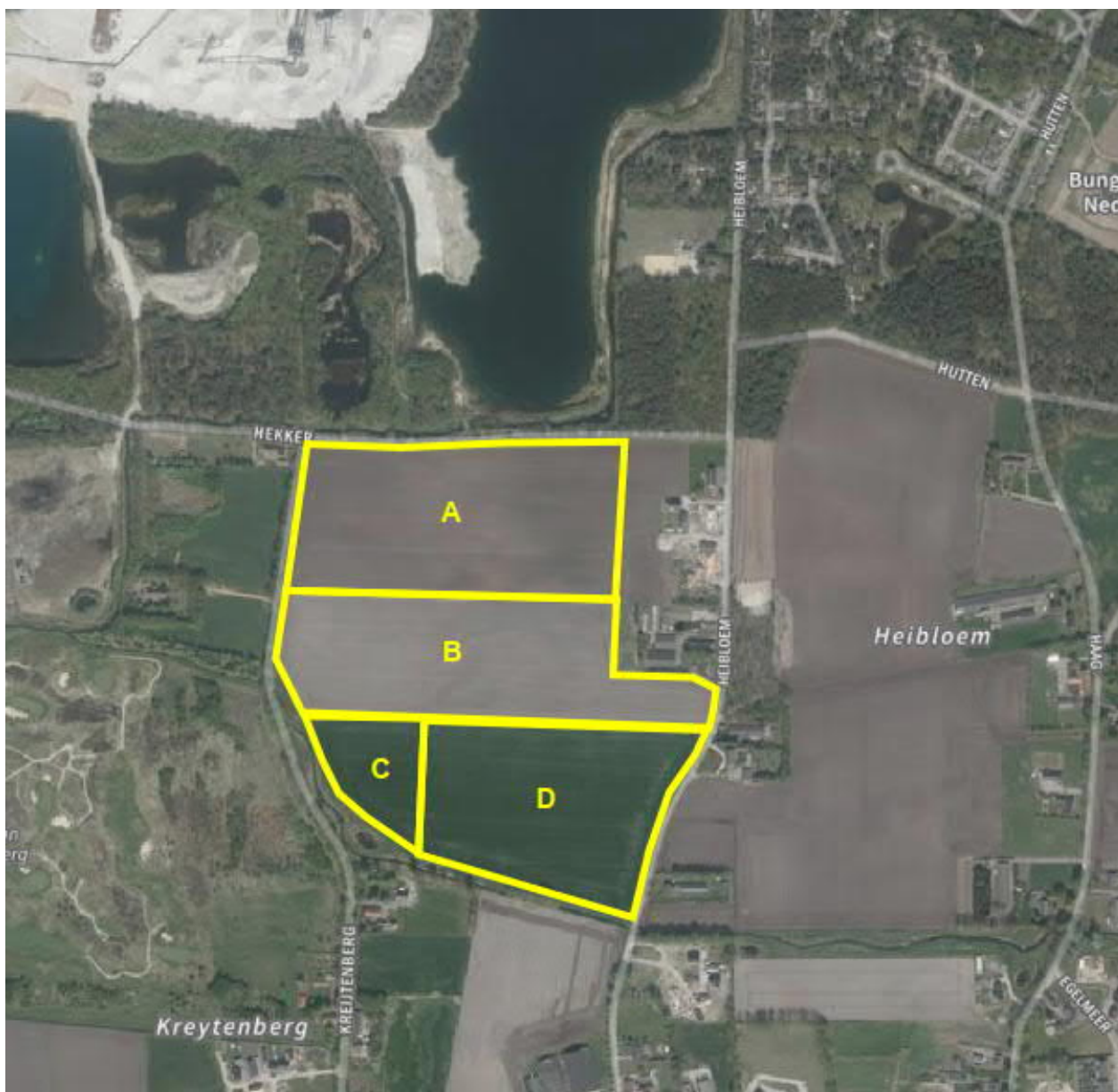
Afbeelding 3. Impressie van de hoofdburchtlocatie nabij de uitbreidingslocatie.

Afbeelding 4. De waargenomen dassenwissel vanuit de hoofdburchtlocatie in de richting van het plangebied.

2.2 Gebruik plangebied

Het plangebied bestaat volledig uit agrarische percelen. In afbeelding 5 en tabel 1 is weergegeven hoe de verdeling en het gebruik van de percelen binnen en naast het plangebied de afgelopen jaren is geweest.

Afbeelding 5. Verdeling landgebruik binnen het plangebied.

Tabel 1 Landgebruik op de diverse percelen binnen en naast het plangebied (Bron: Boer en Bunder).

Percelen binnen plangebied	2015	2016	2017	2018	2019
A	Spinazie	Lelies	Uien	Aardappelen	Maïs
B	Grasland	Grasland	Grasland	Aardappelen	Wortelen
C	Maïs	Maïs	Aardappelen	Grasland	Grasland
D	Grasland	Grasland	Aardappelen	Grasland	Grasland

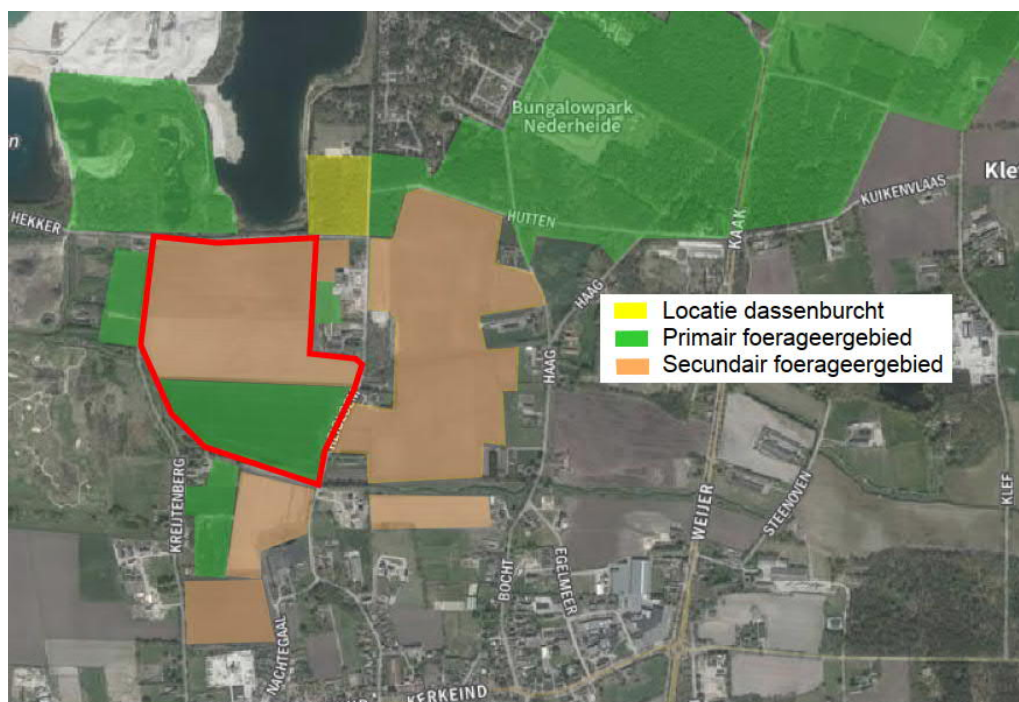
Op basis van de gegevens van het landgebruik de afgelopen 5 jaar is zichtbaar dat op de meest noordelijk gelegen percelen binnen het plangebied (A en B) met name seizoensgewassen zijn geteeld. Dit wil zeggen dat op deze percelen met name tijdens de vruchtvorming (bijv. ontwikkeling maïskolven) geoërageerd wordt door de das. Perceel B is in de jaren 2015, 2016 en 2017 nog als productiegrasland beheerd. Na deze jaren zijn de percelen C en D in gebruik geweest als grasland. Deze percelen boden in 2018 het gehele jaar geschikt foerageergebied en doen dat in 2019 nog steeds.

In de omgeving van het plangebied is niet zoveel foerageergebied voor handen. Alleen maisakkers dienen voor een paar maanden per jaar voedsel voor de das. Deze betreffen daarom, evenals de akkers binnen het plangebied, ook secundair foerageergebied. Verder bestaan de bossen vooral uit naaldbomen waardoor er voor de das op de bodem ook weinig eetbaars aanwezig is. Bovendien is hier mogelijk sprake van concurrentie van andere dassenterritoria. Het bosgebied functioneert daarom slechts als marginaal primair foerageergebied. Buiten het plangebied bevindt het dichtstbijzijnde bemeste grasland zich op ongeveer 1,5 km van de dassenburcht. De diverse waargenomen wissels tijdens het veldbezoek geven wel aan dat de das zich in diverse richtingen rondom de burcht verspreidt.

Gezien de huidige omgeving van de hoofdburchtlocatie, is gesteld dat de nabijgelegen bemeste graslanden binnen het plangebied een belangrijk deel van het leefgebied van de das vormen. De overige percelen (akkers) binnen het plangebied en rondom het plangebied zijn een aanvulling op dit leefgebied, al is er sprake van slechts zeer marginaal foerageerbiotoop.

Op basis van het huidige gebruik van de percelen binnen het plangebied, is samen met Das&Boom geconcludeerd dat de percelen C en D, die de afgelopen 2 jaren als productiegrasland in gebruik zijn, beschouwd kunnen worden als primair foerageergebied. De percelen A en B bieden slechts in sommige jaren en enkel tijdens het groeiseizoen van de geplante gewassen (maïs) foerageerbiotoop voor de das, waardoor deze percelen beschouwd worden als hooguit secundair foerageergebied. Jaren dat onder andere sprake is van lichteelt, mag het perceel als ongeschikt foerageergebied beschouwd worden. Ook jaren dat ui, aardappel en wortel geteeld wordt, bieden deze percelen marginaal foerageerbiotoop.

Een globale weergave van het foerageergebied van de das in de omgeving van de hoofdburcht is weergegeven in afbeelding 6.

Afbeelding 6. Globale weergave van het foerageergebied van de das in de omgeving van de hoofdburcht nabij het plangebied. Het plangebied is met rood omlijnd. Het Kennisdocument Das kent enkel de waardering primair en secundair, om deze reden zijn de omliggende gebieden als zodanig aangegeven. In de tekst wordt voor enkele percelen genuanceerd wanneer het om 'marginaal' biotoop gaat.

2.3 Effectbeoordeling en conclusie gebruik plangebied door de das

Op basis van de omgeving van de aangetroffen hoofdburcht en het huidige landgebruik binnen het plangebied, is beoordeeld dat percelen A en B momenteel als (zeer) marginaal secundair foerageergebied beschouwd moeten worden en de huidige productiegraspercelen C en D momenteel als primair foerageergebied.

Het verlies van de ecologische functionaliteit van een burcht als gevolg van het verdwijnen van essentieel foerageergebied, betekent een beschadiging of vernieling van een vaste verblijfplaats van de das. De ingreep heeft daarom als gevolg dat artikel 3.10.b wordt overtreden. Een aanvraag voor een ontheffing van de verbodsbepaling van de Wnb is daardoor noodzakelijk. Om deze ontheffing te verkrijgen zullen compenserende en mitigerende maatregelen genomen moeten worden. Doordat het plangebied op zeer korte afstand van de hoofdburcht van de das is gelegen, dient deze compensatie, of minstens een groot aandeel van de compensatie, zo mogelijk ook op korte afstand van de burchtlocatie gerealiseerd te worden. In het volgende hoofdstuk wordt nader ingegaan op de compensatie van het foerageergebied van de das.

3 COMPENSATIEOPGAVE DAS

Op basis van de hiervoor beschreven conclusie in het kader van het gebruik van het plangebied door de das, zijn vervolgstappen benodigd om te komen tot een gedegen compensatie van het foerageergebied van de das, waarmee een negatief effect op de lokale staat van instandhouding van de soort voorkomen wordt.

3.1 Compensatie

Als gevolg van de voorgestane zandwinning ter plaatse van het plangebied gaat foerageergebied van de das verloren. Om te kunnen garanderen dat de das bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende voedsel kan vinden in de omgeving, dient het verlies aan foerageergebied gecompenseerd te worden. Op basis van het Kennisdocument Das wordt gesteld dat voor de compensatie van secundair foerageergebied geldt dat, mits er optimaal foerageergebied wordt gerealiseerd, 50% van de aan te tasten oppervlakte gecompenseerd dient te worden. Voor het verlies van primair foerageergebied geldt een compensatieoppervlakte van 120% van de te verliezen oppervlakte.

In de samenwerking met Das&Boom is besloten om de compensatie van het aan te tasten dassenfoerageergebied niet puur kwantitatief te beschouwen, maar juist op zoek te gaan naar een kwalitatief optimale oplossing. In de volgende paragrafen wordt eerst ingegaan op de aantasting van het foerageerbiotoop binnen het plangebied. Vervolgens wordt toegelicht hoe er voor gezorgd wordt dat zowel tijdens als na afloop van de werkzaamheden voldoende foerageergebied voor de das beschikbaar blijft.

3.1.1 Gedeeltelijke aantasting foerageerbiotoop

Voordat er verder ingegaan wordt op de compensatie, wordt in deze paragraaf eerst nog kort benoemd wat de aantasting van het foerageergebied van de das inhoudt. Zoals in voorgaand hoofdstuk is onderbouwd bestaat het plangebied uit een deel marginaal secundair foerageerbiotoop (akkerland) en een deel primair foerageerbiotoop (grasland). De totale oppervlakte van het plangebied is 19,4 ha, waarvan 12,7 ha aan marginaal secundair foerageerbiotoop in de huidige situatie en 6,7 ha aan primair foerageerbiotoop.

Wanneer de gehele uitvoering in beschouwing wordt genomen, wordt het gehele plangebied in circa 4 jaar vergraven. Het afgraven van het plangebied gebeurt echter stapsgewijs in een rondgaande beweging (zie ook volgende paragraaf voor een nadere uitleg). Dit houdt concreet in dat er in één deel van het plangebied wordt begonnen met de werkzaamheden, terwijl de overige oppervlakte van het plangebied nog beschikbaar blijft als optimaal (in te richten) foerageerbiotoop. Vervolgens neemt de oppervlakte waar graafwerkzaamheden uitgevoerd worden toe, maar zijn na verloop van tijd ook delen van het plangebied weer gereed om ingericht te worden conform het gekozen voorkeursalternatief van de toekomstige inrichting. Op deze inrichting wordt in een volgende paragraaf verder ingegaan. Delen van het plangebied waar (nog) niet gewerkt wordt, worden direct ingericht als primair foerageerbiotoop, zie ook paragraaf 3.1.2. De verwachting is dat binnen 1 jaar na aanvang van de werkzaamheden al gestart kan worden met de inrichting van de nieuwe situatie conform het inrichtingsplan. De delen waar niet gewerkt wordt en het compensatieperceel worden al eerder ingericht. Dankzij deze uitvoeringswijze blijft er te allen tijde zo veel mogelijk foerageerbiotoop voor de das aanwezig. Met deze uitvoeringswijze is het echter niet mogelijk aan te geven wat de kwantitatieve aantasting van de werkzaamheden is op het foerageergebied voor de das. Middels de hierop volgende paragrafen wordt ecologisch onderbouwd waarom de uitvoeringswijze, het behoud van foerageerbiotoop, de toekomstige inrichting én compensatiemaatregelen buiten het plangebied voorkomen dat een negatief effect op de das optreedt.

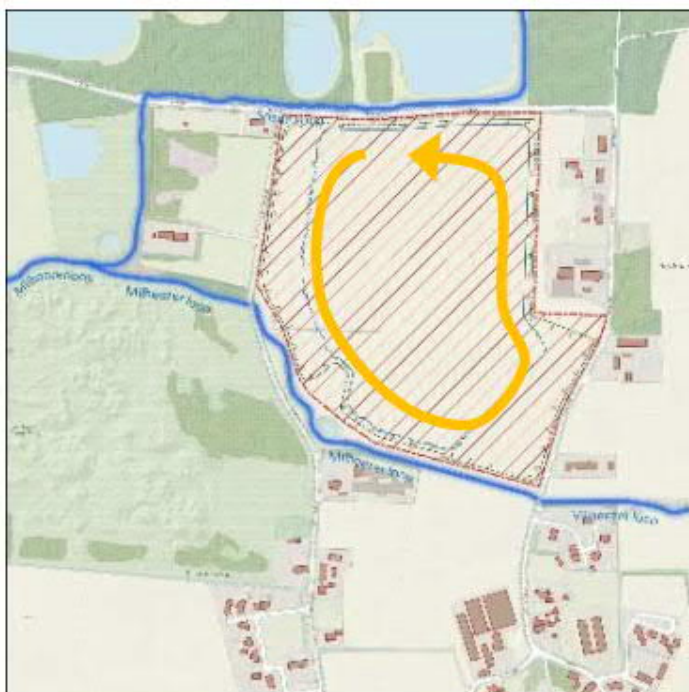
3.1.2 Behoud bestaand biotoop

Zoals in voorgaande paragraaf reeds aangegeven, worden de graafwerkzaamheden binnen het plangebied uitgevoerd in een rondgaande beweging. De start is bij de kruising Hekker-Kreijtenberg en vervolgens verplaatst de winning zich 'tegen de klok in' door het plangebied (zie afbeelding 7). Op deze wijze kan namelijk zoveel

mogelijk werk-met-werk gemaakt worden. Na afloop van de delfstofwinning in een bepaald deel van het plangebied kunnen de tijdelijk in depot gezette dekgronden steeds direct worden verwerkt in de herinrichting van de randzones van de voorgaande fase. Op deze wijze wordt niet alleen het grondverzet zoveel mogelijk beperkt, maar kunnen de nieuwe natuurwaarden zich zo vroeg mogelijk ontwikkelen. Hier vindt derhalve al binnen een jaar realisatie van de toekomstige, voor de das optimale, situatie plaats.

Een ander voordeel van deze uitvoeringswijze, is dat de overige delen van het plangebied, waar nog geen werkzaamheden plaatsvinden, zo lang als mogelijk behouden blijven als foerageerbiotoop. De locaties waar momenteel akkerlanden, en dus marginaal secundair foerageerbiotoop, aanwezig is, worden hierbij met een gras-/klavermengsel ingezaaid, om zo productiever, optimaal foerageerbiotoop te kunnen bieden. Deze omvorming wordt al in gang gezet voordat de daadwerkelijke winning is gestart. Daar waar binnen het plangebied geen werkzaamheden (meer) plaatsvinden kan naast het inzaaien met een gras-/klaver mengsel al begonnen worden met het aanplanten van houtwallen, hagen en boomgaarden om er voor te zorgen dat de compenserende maatregelen ook snel functioneel zijn.

Met deze uitvoeringswijze bieden alle delen waar geen graafwerkzaamheden plaatsvinden primair foerageerbiotoop voor de das, om zo ook tijdens de uitvoering voor een groot deel aan de voedselbehoefte van de das te kunnen voldoen.

Afbeelding 7. Uitvoeringswijze voorkeursalternatief.

3.1.3 Toekomstige inrichting plangebied

Binnen het plangebied, dat momenteel nog volledig in gebruik is als agrarisch akker- en weiland, ontstaat na afloop van de werkzaamheden een natuurlijk gebied met een grote poel omzoomd door een brede natuurzone. In afbeelding 8 is een weergave opgenomen van de toekomstige situatie van het plangebied. In het milieueffectrapport (MER) voor de ontwikkeling is beschreven wat de toekomstige inrichting van het plangebied is na afloop van de winwerkzaamheden. De volledige beschrijving van het voorkeursalternatief (VKA) is opgenomen in de bijlage van deze rapportage. Dit ontwerp betreft het globale eindplan in het kader van de aanvraag van een ontgrondingsvergunning. Na vergunningverlening wordt dit plan verder uitgewerkt tot een definitief inrichtingsplan en ter goedkeuring voorgelegd aan het bevoegd gezag.

De toekomstige natuurzone, welke een totale oppervlakte heeft van 6,4 ha, wordt waar mogelijk optimaal ingericht als leef- en foerageergebied voor de das. Zo bieden (vochtige) graslanden en kruidenrijke graslanden indien juist beheerd optimaal foerageerbiotoop, met name voor de meest belangrijke voedselbron van de das:

regenwormen. In het agrarisch gebied komen regenwormen met name voor op de graslanden. Een belangrijke reden hiervoor is omdat het grasland jaarrond aanwezig is en relatief weinig grondbewerkingen kent die het leefgebied van regenwormen verstoren. In de toekomstige situatie van het plangebied betreft het plangebied een natuurzone, waarin dergelijke grondbewerkingen niet plaatsvinden. Organisch materiaal, afkomstig van plantmateriaal en op agrarische percelen ook in de vorm van bemesting, vormen voedsel voor regenwormen. In de toekomstige inrichting vindt geen aanvullende bemesting plaats, omwille van het bereiken van een bredere natuurwaarde dan enkel foerageerbiotoop voor de das. Denk hierbij aan gevarieerdere vegetatietypen (kruidenvegetaties) voor insecten. Maar ook in het kader van stikstofproblematiek is het niet wenselijke aanvullend te bemesten. De toename aan variatie binnen het plangebied (hagen, struwelen, voedselbos, etc.) vormen in dit geval een aanvulling op het voedsel voor regenwormen, als gevolg van het organisch materiaal dat op de bodem valt. Ook heeft het afgraven van het maaiveld een positief effect op de regenwormenstand binnen het plangebied. Momenteel is de gemiddelde grondwaterstand circa 1,20 – 1,40 meter onder maaiveld. In de toekomstige situatie wordt het maaiveld verlaagd met globaal 0,5 meter, waarmee de gemiddelde grondwaterstand op circa 0,70 – 0,90 meter onder maaiveld is gelegen. Als gevolg van klimatologische omstandigheden kan deze grondwaterstand in natte en droge perioden respectievelijk (enigszins) hoger en lager zijn. Gezien met name de afgelopen jaren, waarbij droogte een grote rol speelde, is deze lichte vernatting belangrijk voor de regenwormenstand. Bij droogte trekken de regenwormen zich namelijk dieper terug in de bodem, waardoor deze niet beschikbaar zijn voor de das. De in het ontwerp aanwezige inlaatwadi, betreft een lichte verlaging in het landschap die slechts periodiek oppervlaktewater bevat. Het merendeel van het jaar is dit deel beschikbaar grasland als foerageerbiotoop voor de das. Middels beheer en onderhoud worden de graslanden/kruidentgraslanden geschikt gehouden als foerageerbiotoop voor de das. Onder andere de maaifrequentie wordt hierop afgestemd.

Landschappelijke (vrij groeiende) hagen en struwelen in het gebied zorgen voor dekking en verbindingroutes binnen het plangebied, maar ook voor schaduwwerking van de bodem ten behoeve van de stimulatie van de regenwormenstand. De hagen hebben een hoogte van 1 tot 1,5 meter en worden periodiek teruggezet ten behoeve van een dichte structuur in de haagvoet en het uitzicht op de plas.

Ook ter plaatse van aan te leggen broekbosjes en het voedselbos, met diverse vruchtdragende bomen die op diverse momenten van het jaar vruchten geven, is optimaal en gevarieerd foerageergebied voor de das aanwezig. Deze inrichting maakt het niet alleen makkelijker voor de das om zich te verspreiden binnen het plangebied, in vergelijking tot het huidige open gebied zonder beschutting, maar de toekomstige inrichting biedt ook jaarrond optimaal foerageerbiotoop. Bovendien betreft het 'gegarandeerd' foerageerbiotoop, terwijl de huidige akkers en weilanden per jaar kunnen veranderen van gewas. Met de te realiseren verbinding in zuidelijke richting is daarnaast de EVZ Milheezerloop makkelijker en veiliger te bereiken voor de das, zodat dit door de das ook sneller bij het foerageerbiotoop betrokken wordt.

Verder wordt de noodzakelijke leidingkoker, welke onder de weg Hekker (noordzijde plangebied) wordt aangelegd voor de werkzaamheden, na afloop omgebouwd tot faunapassage. De grootte van de koker maakt deze faunapassage geschikt voor de das, maar ook voor amfibieën, reptielen en kleine zoogdieren. Overigens zijn de erfontsluitingswegen (Hekker en Heibloem) ter plaatse zeer rustig op het moment dat de das actief is. In de huidige situatie zijn er daarom geen knelpunten geconstateerd noch zijn er verkeersslachtoffers onder de das bekend. De faunapassage is daarmee een extra mogelijkheid ter verspreiding van de das, maar gezien de huidige verspreiding niet van essentiële betekenis voor de das.

In het kader van de compensatie voor de das, worden tot slot nog enkele nuanceringen beschreven als aanvulling op de ontwerpnotitie in de bijlage. De fietsroute betreft een halfverhard pad langs de zuidrand van het plangebied (tussen Heibloem en Kreijtenberg) en de wandelroutes zijn allen graspaden. Er dient voorkomen te worden dat het gebied een hondenloosgebied wordt. Hiertoe worden gebodsborden geplaatst langs de wandelroute. De routes zijn allen onverlicht, waardoor het niet te verwachten valt dat er 's-nachts gebruik gemaakt wordt van deze routes. Er is derhalve geen sprake van nachtelijke verstoring van de das als gevolg van de fiets- en wandelroutes. Ook van nachtelijke verstoring als gevolg van het transport van zand in de richting van de verdeelinstallatie van de Bakelse Plassen is geen sprake. De installatie is in bedrijf van 7.00 uur tot maximaal 20.00 uur op maandag tot en met vrijdag en bij hoge uitzondering op zaterdag. Bovendien gaat dit transport via een buisleiding, waarbij geen bewegende delen zichtbaar zijn en de eventuele verstoring wordt geminimaliseerd.

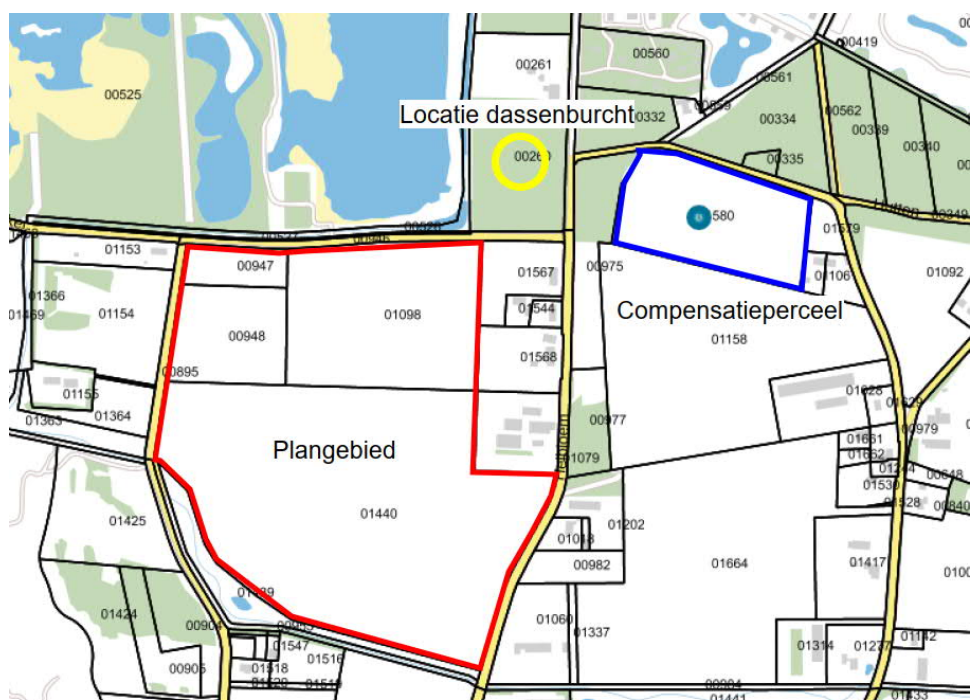
Afbeelding 8. Inrichting voorkeursalternatief.

3.1.4 Compensatieperceel buiten plangebied

De reeds beschreven uitvoeringswijze en toekomstige inrichting van het plangebied zorgen ervoor dat reeds een groot deel van het huidige foerageergebied van de das behouden blijft, dan wel gecompenseerd wordt. Om te kunnen garanderen dat er ten alle tijden voldoende en optimaal foerageerbiotoop voor de lokale dassenpopulatie voorhanden blijft, wordt een nabijgelegen perceel permanent ingericht als optimaal foerageerbiotoop voor de das.

Het beoogde compensatieperceel betreft kadastraal perceel BK102.B.01580, is momenteel in gebruik als maisakker (voor 2018 in gebruik voor aardappelen, tulpen en wortels) en is weergegeven op afbeelding 9. Gezien de ligging van de dassenburcht in de naastgelegen bosschage, biedt deze locatie verreweg de meest optimale compensatielocatie voor de das. Geschikt dassenleefgebied, waar de das zich in de huidige situatie reeds begeeft, aan zowel de west- als noordzijde maakt de kans dat de das op korte termijn al gebruik gaat maken van het compensatieperceel erg groot.

Het compensatieperceel heeft een grootte van circa 3,1 ha, dat optimaal ingericht wordt als foerageergebied voor de das. Dit houdt in dat het perceel wordt omgevormd tot kruidengrasland en inrichtingselementen krijgt als hagen en struwelen ter beschutting van de das. Ten behoeve van een extra stimulatie voor regenwormen, wordt dit perceel wel bemest. In delen van het compensatieperceel worden vruchtdragende bomen aangeplant om in bepaalde seizoenen in extra voedsel te voorzien. In afbeelding 10 is de inrichting van het compensatieperceel weergegeven. Een groter formaat is opgenomen in bijlage 2. De omvorming van dit perceel begint zo spoedig mogelijk, voorafgaand aan de werkzaamheden binnen het plangebied, zodat tijdig voor aanvang van de werkzaamheden nieuw foerageerbiotoop voor de das aanwezig en functioneel is.

Afbeelding 9. Locatie compensatieperceel (blauw) ten opzichte van het plangebied (rood) en de dassenburcht (geel). Bron: PDOK-viewer.

Afbeelding 10. Inrichtingsschets van het compensatieperceel.

3.2 Compensatie samengevat

Als gevolg van de werkzaamheden binnen het plangebied gaat een deel van het aanwezige foerageerbiotoop van de das (tijdelijk) verloren. Dit betreft 12,7 ha marginaal secundair foerageerbiotoop (akkerland) en 6,7 ha primair foerageerbiotoop (grasland). Als gevolg van de uitvoeringswijze wordt zo veel mogelijk van het huidige foerageerbiotoop behouden, wordt secundair foerageerbiotoop tijdelijk ingericht als primair foerageerbiotoop en wordt zo spoedig mogelijk gestart met de realisatie van de toekomstige inrichting van het plangebied. De exacte planning van de werkzaamheden is nog niet bekend, maar met spoedig mogelijk wordt in dit geval bedoeld dat inrichtingsmaatregelen voor de das getroffen worden zodra ontheffing en vergunning verkregen zijn.

Na afloop van de werkzaamheden biedt het plangebied 6,4 ha optimaal en gevarieerd foerageerbiotoop voor de das, waarbij de aanplant van hoger opgaande structuren zoals hagen en struwelen bovendien de verspreidingsmogelijkheden voor de das verbeteren.

Aanvullend op de maatregelen die binnen de begrenzing van het plangebied worden getroffen, wordt een naastgelegen perceel optimaal ingericht als foerageergebied voor de das. Dit perceel, met een oppervlakte van 3,1 ha grenst aan de bosschage waarin de dassenburcht zich bevindt, en is daarmee de meest optimale compensatielocatie in de omgeving.

Na afloop van de werkzaamheden biedt het plangebied en de directe omgeving van het plangebied in totaal circa 9,5 ha optimaal en dus primair foerageergebied voor de das. Hierdoor blijft er in de directe omgeving van de dassenburcht ruim voldoende optimaal foerageerbiotoop voor de das aanwezig om te kunnen garanderen dat er geen negatief effect op de lokale staat van instandhouding van de das optreedt.

3.3 Noodzaak ontheffing

In voorgaande paragrafen is uitgebreid beschreven hoe het (tijdelijke) verlies aan beschikbaar foerageergebied van de das gecompenseerd wordt, om zo te voorkomen dat permanente negatieve effecten optreden op de aanwezige dassenpopulatie ter plaatse. Zonder het treffen van de in dit plan beschreven maatregelen, is er sprake van het beschadigen of vernielen van een vaste verblijfplaats van de das en dus een overtreding van Wnb artikel 3.10.b. De in dit compensatieplan beschreven maatregelen dienen deel uit te maken van een ontheffingsaanvraag, waarin ook mitigerende maatregelen aan bod komen, zoals het tijdstip van de werkzaamheden. Het compensatieperceel buiten de formele begrenzing van het plangebied dient deel uit te maken van de noodzakelijke bestemmingsplanwijziging, om zo dit perceel duurzaam te borgen als natuur.

BIJLAGEN

B1 INTEGRALE NOTITIE VOORKEURSALETERNATIEF 'WITRIJT'

NOTITIE

project

Achter de Berke

opdrachtgever

De Peelhorst Zand & Grint

betreft

Voorkeursalternatief "Witrijt"

projectnummer

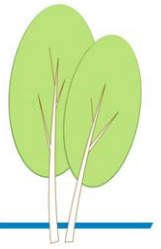
BAKP03-3

datum

28 januari 2020

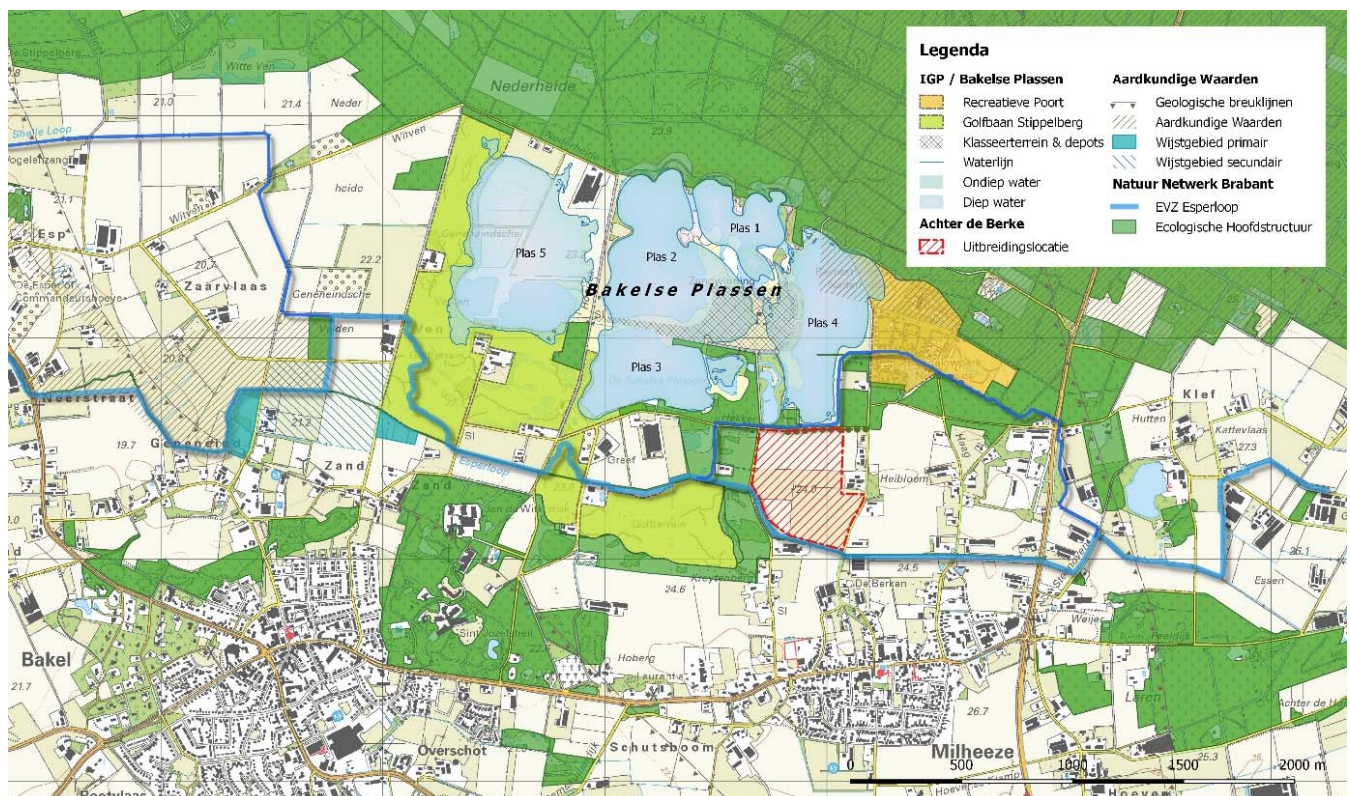
versie/status

rev C

1. Inleiding

B.V. Exploitatiemaatschappij 'De Peelhorst' (hierna: De Peelhorst) werkt sinds 2009 samen met de gemeente Gemert-Bakel, het Waterschap Aa en Maas en de ZLTO aan de gebiedsontwikkeling 'Integraal Gebiedsprogramma Bakel-Milheeze Noord' (IGP), ten zuiden van natuurgebied 'De Stippelberg' in de gemeente Gemert-Bakel (zie [Figuur 1](#)). Het oorspronkelijke agrarische landschap wordt in het kader van de Reconstructie Brabantse Zandgronden getransformeerd tot een uitgestrekt natuur- en recreatielandschap, waarbij tevens nieuwe economische dragers, leefbaarheid van het platteland en herstel van natuur en landschap belangrijke thema's zijn. De zandwinning Bakelse Plassen maakt integraal onderdeel uit van deze gebiedsontwikkeling en draagt daar financieel significant aan bij.

Figuur 1 Integraal Gebiedsprogramma (IGP) en locatie Achter de Berke

In de Bakelse Plassen kan tot eind 2026 zand worden gewonnen. In 2019 wordt zand gewonnen in de meest westelijke plas (plas 5; zie figuur 1). De afgelopen periode is gebleken dat het gewonnen zand in deze plas niet de gewenste samenstelling heeft; er blijkt veel meer slecht bruikbaar fijn zand te zitten in plaats van het gewenste grove, hoekige zand dat nodig is om beton- en metselzand te produceren. Vanwege de tegenvallende zandkwaliteit verwacht De Peelhorst dat met de huidige zandwinning nog slechts 3 tot 4 jaar voldoende beton- en metselzand kan worden geproduceerd dat aan de huidige hoge kwaliteitseisen voldoet. Om ook de komende jaren te kunnen blijven voorzien in de regionale behoefte aan zand en grind van hoge kwaliteit is er op 28 juli

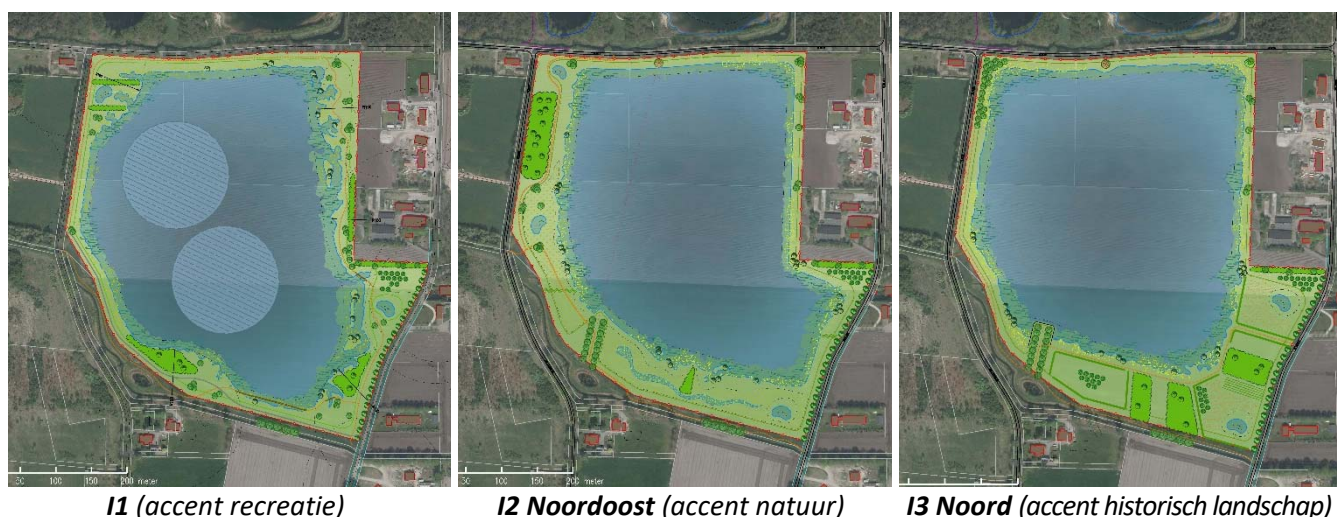
2017 een verzoek bij de gemeente Gemert-Bakel ingediend om medewerking te verlenen aan een beperkte uitbreiding van de Bakelse Plassen. De gemeente heeft op 30 januari 2018 laten weten dat zij positief staat tegenover een uitbreiding van de Bakelse Plassen onder de voorwaarden dat de gekozen locatie de best haalbare locatie is en tevens een bijdrage wordt geleverd aan de landschappelijk en functionele inbedding van de plas in zijn omgeving.

De Peelhorst heeft de uitbreidingsmogelijkheden in een locatie-afweging nader beschouwd. Op basis van de randvoorwaarden en belemmeringen die voortvloeien uit ondermeer het vigerende (natuur)beleid, actuele waarden, economische belangen en zandvoorkomen in de ondergrond is een uitbreidingslocatie geselecteerd. De uitbreidingslocatie ligt ten zuidoosten van de Bakelse Plassen (zie figuur 1). Op deze locatie kan een uitbreiding van de zandwinning worden ontplooid op een agrarisch perceel met een omvang van circa 19 ha. Het op deze locatie aanwezige zand in de ondergrond kent een grovere structuur en kan op de bestaande klasseerinstallatie worden gemengd met het relatief fijnere zand uit de westelijke plas (plas 5), zodat de door de markt gewenste zandproducten van hoge kwaliteit kunnen worden samengesteld.

Het is niet mogelijk deze voorgenomen activiteit binnen het vigerende bestemmingsplan te realiseren. Om het plan te kunnen realiseren, is derhalve een wijziging van de bestemming noodzakelijk. Daarnaast moeten diverse vergunningen worden verkregen, waaronder een ontgrondingsvergunning. Ten behoeve van de ontgrondingsvergunning zal ook een beperkte project-MER worden opgesteld. Hiervoor is op 30 april 2019 de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) aan het bevoegd gezag aangeboden. Het bevoegd gezag heeft op 11 juni 2019 ingestemd met de NRD met enkele aanvullende aandachtspunten.

2. Milieueffectrapportage

In het kader van het initiatiefplan Achter de Berke is het Milieueffectrapport Achter de Berke opgesteld. In het MER zijn 3 inrichtingsalternatieven, 2 uitvoeringsalternatieven en 3 transporttracés beschouwd. De inrichtingsalternatieven verschillen vooral in de functies die in de randzones een plek krijgen.

Figuur 2 Inrichtingsalternatieven MER Achter de Berke

Inrichtingsalternatief I1 richt zich op de recreatieve mogelijkheden in een natuurlijke omgeving. De vorm van de plas wordt gedicteerd door een min of meer gelijke afstand tussen de woningen en de plas. De randzones zijn natuurlijk ingericht en rondom de plas bieden wandel- en fietspaden de mogelijkheid om de natuur te verkennen en te beleven. Op de plas drijven enkele velden zonnepanelen.

In **Inrichtingsalternatief I2** is de plas in de noordoosthoek geschoven. Het zwaartepunt van de nieuwe natuur ligt aan de zuid- en westzijde van de plas, waarmee een robuuste ecologische verbinding tussen de Milheezerloop en de Oude Zut wordt gerealiseerd. De natuur bestaat voornamelijk uit vochtige tot natte natuur, die een

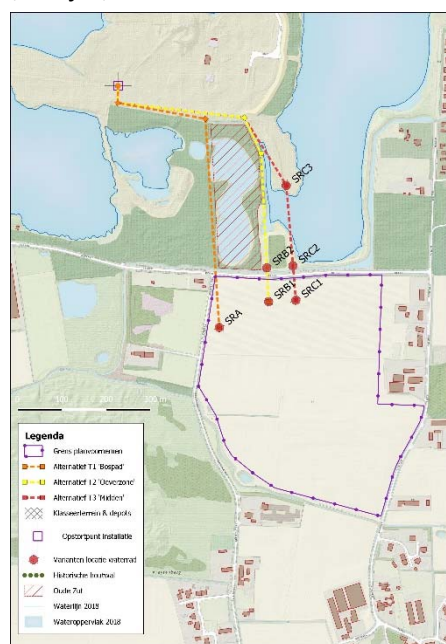
aanvulling vormt op de overwegend droge, schrale natuur in de omgeving. Door de randzone aan de zuid- en westzijde voert een wandelpad (graspad) om van de natuur te genieten. Delen van de lage natte randzone kunnen worden gebruikt als infiltratiewadi om water aan de plas toe te voegen en op deze wijze de grondwatervoorraad aan te vullen.

Inrichtingsalternatief I3 zoekt aansluiting bij de landschappelijke basisstructuur. De relatief grootschalig plas ligt in het uiterste noorden in aansluiting op de jonge ontginningen, terwijl in de zuidelijke randzones de inrichting refereert aan het relatief kleinschalige landschapspatroon dat bij de oorspronkelijke oude akkercomplexen hoort. Binnen deze basisstructuur van het kleinschalige landschap wordt een voedselbos tot ontwikkeling gebracht. De natuurdoelen sluiten hierbij aan: kruidenrijke graslanden, poelen, bosjes, struwelen van braam en framboos, hagen, hoogstamboomgaardjes, notenbomen etc.

De **uitvoeringsalternatief U1** (met de klok mee) en **uitvoeringsalternatief U2** ('van zuid naar noord') hebben vooral betrekking op de uitvoeringsvolgorde van de zandwinning: een rondgaande beweging in het gebied of aan één kant beginnen en in een lineaire beweging zandwinnen.

Voor de transportalternatieven voor de afvoer van het zand naar de klasseerinstallatie zijn 3 alternatieven beschouwd. Bij elk tracé zijn meerdere varianten voor de locatie van het scheprad denkbaar. Als het scheprad ten zuiden van de Hekker staat, dan wordt de Hekker gekruist met een transportbandbrug (**SRA**, **SRB1** en **SRB2**), anders gaan persleidingen onder een iets verhoogde Hekker door (**SRB2**, **SRC2** en **SRC3**). Zie **Figuur 3**.

Voor deze alternatieven zijn de milieueffecten in beeld gebracht en vergeleken. De vergelijking van alle milieueffecten leidt naar een alternatief dat het beste scoort op de verschillende beoordelingscriteria en vormt daarmee de eerste stap in het proces om tot een voorkeursalternatief te komen.

Figuur 3 Transportalternatieven en varianten

3. Proces om tot een voorkeursalternatief te komen

Op basis van puur de milieueffecten, zoals beschreven in het MER Achter de Berke, is een conceptueel voorkeursalternatief samengesteld, als vertrekpunt voor het gesprek met omgeving en bevoegd gezag. In de afgelopen periode is met de omgeving en het bevoegd gezag gesproken over het voorkeursalternatief Achter de Berke. Op basis van de ideeën en wensen van omwonenden, de beleidsdoelen van provincie, gemeente en waterschap en overige belangen is vervolgens het definitieve voorkeuralternatief tot stand gekomen.

De omgeving is geconsulteerd via 2 klankbordgroepen: de Klankbordgroep Achter de Berke (KBG) en de Keukentafelgroep "Direct Omwonenden Achter de Berke" (DOAB). De bevoegde gezagen zijn vertegenwoordigd in de projectgroep Achter de Berke, waarin Gemeente Gemert-Bakel, provincie Noord-Brabant, Omgevingsdienst Zuidoost Brabant en Waterschap Aa en Maas zitting hebben. In dit laatste gremium heeft de integrale afweging over het voorkeursalternatief plaatsgevonden, waarbij rekening is gehouden met de milieueffecten, met de natuurcompensatie, met de mate waarin het plan bijdraagt aan de beleidsdoelen en met de zorgen en wensen vanuit de omgeving.

4. Voorkeursalternatief

A. Inrichting (eindplan)

Op basis van de milieueffecten in het MER Achter de Berke is inrichtingsalternatief I2 geselecteerd als vertrekpunt voor het voorkeursalternatief (VKA). De plas ligt daarmee in de noordoosthoek van het plangebied, zodat er achter de woningen aan de Heibloem geen voor recreanten toegankelijke randzone resteert. Aan de west- en zuidzijde ligt een gevarieerde randzone die ruimte biedt aan een ecologische verbinding tussen de

Milheezerloop en de Oude Zut, recreatieve routes en een voedselbos. De plas zelf biedt, naast de natuurfunctie, in principe ruimte aan twee nevenfuncties: waterconservering en duurzame energieopwekking (drijvende zonnepanelen). Voor de optie waterconservering kan een deel van de laagte in de westelijk randzone worden gebruikt als inlaatwadi of helofytenfilter, zodat het water uit de Milheezerloop na bodempassage aan de plas cq. het grondwater kan worden toegevoegd. Zie [Figuur 4](#).

Het voorkeursalternatief krijgt, op voordracht van de Heemkundekring Bakel en Milheeze, de naam “Witrijt”. Deze naam/toponiem verwijst naar een stroompje in het gebied tussen de Berken en de Greef dat in de 15^e eeuw Witrijt werd genoemd. Later verwijzen toponiemen in de omgeving naar dit stroompje Witrijt.

Figuur 4 Voorkeursalternatief "Witrijt" (inrichting)

Natuur

De nieuwe natuur rondom de plas beoogt nadrukkelijk aanvullende natuurwaarden te realiseren. In de omgeving is sprake van veel droge, relatief soortenarme bossen. Rondom de Bakelse Plassen zijn in de afgelopen jaren gradiënten gecreëerd van deze droge bossen naar schrale heide- en kruidenrijke vegetatie.

Rondom de plas Witrijt richt de natuurontwikkeling zich op relatief vochtige en soortenrijke natuurwaarden in een kleinschalige landschappelijke structuur. Daarom wordt het maaiveld in het plangebied vrijwel overal verlaagd, zodat het grondwater beter en langer bereikbaar is voor de vegetatie.

- Aan de oost- en zuidzijde, bij de infiltratiewadi, wordt het maaiveld tot 0,8-1,5 meter -mv verlaagd. Hier kunnen dan ook natte, kruidenrijke graslanden, een berkenbroekbosje en lokaal een poel tot ontwikkeling komen.
- Ter plaatse van het voedselbos is de verlaging circa 0,5 meter. De basisstructuur wordt gevormd door landschappelijke hagen van besdragende soorten, bosjes/struwelen en boomgaardjes. De kleinschalige percelen binnen deze basisstructuur bieden plaats aan de diverse voedselbosfuncties.

- Elders is sprake van overwegend flauw aflopende oevers naar de plas. Alleen in een zone van 5 meter uit de plangrens wordt het huidige maaiveld gehandhaafd. Deze zone fungeert tevens als onderhoudspad.

De kruidenrijke graslanden rondom de plas, de natuur graslanden aan de westzijde en het voedselbos vormen tevens een uitstekend foerageergebied voor de das, die in het bosje ten noorden van de Hekker zijn burcht heeft. Immers, de das vindt hier regenwormen, valfruit, noten en bessen. De landschappelijke hagen bieden geleidingsstructuren voor de das en andere kleine zoogdieren.

De relatief smalle randstroken (15-17 meter tussen plangrens en waterlijn) aan de noord- en oostzijde fungeren als migratieroute voor de das tussen de burcht en de foerageergebieden. Langs de noordzijde biedt de bestaande houtwal een prima geleiding en dekking voor de das. Langs de westzijde worden op het talud (tussen insteek en waterlijn) landschappelijke hagen toegepast als geleiding en dekking voor de das. Deze migratieroutes worden door middel van afrasteringen (met dassenpijpen) afgesloten, zodat de rust voor de das (en de aanwonenden) gegarandeerd kan worden. Werkpoorten in de afrastering maakt de strook wel toegankelijk voor beheer en onderhoud.

De leidingkoker die in het kader van de zandwinwerkzaamheden onder de Hekker wordt aangelegd, kan in de eindsituatie worden gehandhaafd en worden ingericht als kleinwildtunnel tussen de Bakelse Plassen en Witrijt. Hiermee wordt de ecologische verbinding met het Bakelse Plassen gebied en de Stippelberg verder versterkt.

Recreatief medegebruik

De nieuwe natuur in plan Witrijt kan worden ervaren vanaf de omliggende wegen en de wandel- en fietspaden in het gebied. Het relatief open karakter van de randzones biedt steeds uitzicht of doorkijkjes op de plas. Langs de zuidzijde voert een nieuw fietspad door het natuurgebied van de Heibloem naar de Hekker. Daarnaast liggen er diverse struinpaden in het gebied. De basis is de bestaande struinroute langs de Milheezerloop. In aansluiting daarop ligt een struinpad door het voedselbos en voert een struinpad langs de westzijde naar de Hekker en (in de toekomst) het Bakelse Plassengebied. In de zeer natte delen van de randzones, bijvoorbeeld ter plaatse van de infiltratiewadi, zorgen knuppelbruggen voor droge voeten bij de wandelaars.

(Neven)functies

Het voorkeursalternatief is een multifunctioneel plan, waarin rekening is gehouden met de volgende wensen:

- Geen ruimte voor recreatief medegebruik achter de woningen aan de Heibloem.
- Afscherming van het plassengebied voor Hekker 1.
- Uitzicht op het water vanaf Kreijtenberg 4.
- Een voedselbos nabij de kern Milheeze. Het voedselbos is openbaar toegankelijk en bestaat uit het geheel van bosjes, hagen, (fruit- en noten-)bomen en bloemrijke graslanden.
- Het voedselbos fungeert tevens als foerageergebied voor de das.
- De oeverzones langs de noord- en oostzijde voorzien qua inrichting in migratieroutes voor de das (vochtige graslanden en struweelhagen); het voedselbos en de vochtige graslanden vormen optimaal foerageergebied voor de das.
- Onder de Hekker krijgt de leidingkoker (voor de persleidingen t.b.v. het zandtransport) in de eindsituatie een functie als kleinwildtunnel.
- Langs de zuidrand van het plangebied voorziet het plan in een fietsroute tussen de Heibloem en Kreijtenberg. Hiermee worden de routes van het fietsknooppuntennetwerk aantrekkelijker gemaakt. [Gemeente]
- Een nieuw laaggelegen natuurgebied met natte graslanden en poelen, dat periodiek kan dienen als inlaatwadi/helofytenfilter om water uit de Milheezerloop toe te voegen aan de grondwatervoorraad.
- Plas, natuur en voedselbos zijn beleefbaar vanaf de omliggende wegen en de recreatieve routes in de randzone.
- Ecologische verbinding voor landfauna tussen plan Witrijt en het Bakelse Plassengebied.

- Met het plan “Witrijt” wordt een significante bijdrage geleverd aan versterking van de biodiversiteit en soortenrijkdom in de omgeving.
- Optie: op de plas kunnen enkele drijvende zonnevelden worden gesitueerd. Hierover dient nog nader overleg plaats te vinden met omwonenden en het bevoegd gezag. Met drijvende zonnepanelen kan het project ook een bijdrage leveren aan de energietransitie. De exacte omvang en locatie van de zonnevelden moet nader worden onderzocht. Omwille van de ecologische kwaliteit van de plas en de beeldkwaliteit geldt voorts als nog als uitgangspunt dat max. 25% van het diepe water mag worden bedekt met drijvende zonnepanelen.

Per saldo is er een multifunctioneel plan tot stand gekomen met natuur- en recreatieve functies en een voedselbos. Het plan biedt tevens mogelijkheden om invulling te geven aan actuele maatschappelijke/beleidsmatige doelen, zoals het aanvullen van de grondwatervoorraad en (optioneel) energiewinning op de plas. En ‘last but not least’ maakt het plan Witrijt de winning van hoogwaardige en schaarse oppervlaktedelfstoffen mogelijk. De restcapaciteit in de Bakelse Plassen kan in combinatie met de grove zanden uit Witrijt worden opgewerkt tot hoogwaardig industriezand en voorziet daarmee in de regionale beton- en metselzandvoorziening.

Voorkeursalternatief “Witrijt” in vergelijking met de inrichtingsalternatieven uit het MER Achter de Berke:

Functies	Alternatief I1	Alternatief I2	Alternatief I3	VKA “Witrijt”
Oppervlakte plangebied	19,4 ha	19,4 ha	19,4 ha	19,4 ha
Oppervlakte randzone ¹⁾				7,7 ha
Oppervlakte diep water				11,7 ha
Nieuwe natuur:				
▪ bos/struweel				0,75 ha
▪ landschappelijke hagen				935 m ¹
▪ bomen				57 st.
▪ fruit-/notenbomen				27 st.
▪ kruidenrijke grasland				4,20 / 2,40 ha ²⁾
▪ natte graslanden				0,70 ha
▪ moeras				0,15 ha
▪ poelen				2 st.
▪ oeverzones plas ³⁾				1,50 ha
Recreatieve paden				
▪ wandelpaden	1.295 meter	630 meter	835 meter	865 meter
▪ fietspaden	550 meter	0 meter	0 meter	550 meter
▪ knuppelbruggen	135 meter	0 meter	0 meter	40 meter
Voedselbos	nee	optioneel	circa 2,9 ha	circa 2 ha
Optie(s):				
▪ Zonnepark op de plas	3,5 ha	optioneel	optioneel	optie; max. 3,5 ha
▪ Waterconservering	optioneel	optioneel met inlaatwadi/helofyten	optioneel	met inlaatwadi/helofyten (optioneel)

¹⁾ Oppervlakte randzone tussen de plangrens en 2 meter waterdiepte.

²⁾ Circa 1,8 ha van de oppervlakte kruidenrijke graslanden kan naar keuze worden ingericht als voedselbos.

³⁾ Oeverzone van de plas met een waterdiepte van 0 – 2 meter.

B. Voorkeursalternatief Uitvoering

De milieueffecten voor de verschillende uitvoeringsalternatieven zijn niet onderscheidend en vanuit de omgeving en de bevoegde gezagen is er geen voorkeur voor een bepaalde uitvoeringswijze. Uit praktische/technische overwegingen komt daarom de volgende voorkeur qua uitvoering naar voren:

De zandwinning wordt uitgevoerd in een rondgaande beweging. De start is bij de kruising Hekker-Kreijtenberg en vervolgens verplaatst de zandwinning zich 'tegen de klok in' door het plangebied (Figuur 5). Op deze wijze kan namelijk zoveel mogelijk werk met werk worden gemaakt. Na de start van de werkzaamheden kunnen de dekgronden steeds direct worden verwerkt in de herinrichting van de randzones van de voorgaande fase. Op deze wijze wordt het grondverzet zoveel mogelijk beperkt.

Figuur 5 VKA Uitvoering

C. Voorkeursalternatief Transport

Het transport van het gewonnen zand naar de verwerkingsinstallatie bij de Bakelse Plassen verloopt via Transporttracé T3 met een scheprad op locatie C3 (zie Figuur 6). Dit transporttracé kent weliswaar enkele technische bezwaren, maar komt tegemoet aan de wensen van omwonenden. Het zand wordt vanaf de winzuiger met een persleiding tot aan het scheprad op locatie C3 getransporteerd. Aldaar wordt het zand ontwaterd en per transportband naar de bestaande verwerkingsinstallatie vervoerd. Het vrijkomende water, inclusief de fijne zandfractie daarin wordt met een persleiding retour naar de plas Witrijt gepompt.

De geluidsbronnen op de plas zijn hiermee beperkt tot de (elektrische) winzuiger en booster. Het scheprad, de retourpomp en de transportband op het schiereiland (locatie C3) kunnen zo nodig worden afgeschermd met een grondwal voor de aanwonenden aan de Heibloem en de bewoners op het vakantiewoningenpark Landgoed Nederheide.

Figuur 6 Voorkeursalternatief Transport: T3C3

5. Plan Witrijt in groter verband

Plan Witrijt grenst aan het recreatieve kerngebied van het Integraal Gebiedsprogramma Bakel Milheeze (IGP) en maakt daar in ruimtelijk/functionele zin onderdeel van uit (Figuur 7). De locatie Witrijt vormt de schakel tussen Milheeze en het plassegebied en de Stippelberg. Het plan biedt verbindingroutes tussen het dorp en het (toekomstige) natuur- en recreatiegebied. Het nieuwe natuurgebied maakt de routes aantrekkelijker en biedt bovendien meer routes waarbij de recreant niet over de weg hoeft te fietsen/lopen. Daarnaast ontstaan er meer mogelijkheden voor dorps ommetjes.

Het voedselbos, waterconservering en (optioneel) zonnepanelen op de plas bieden educatieve kansen. Deze functies zijn tastbaar aanwezig in het gebied; informatieborden kunnen de functie, werking en samenhang van de verschillende planonderdelen nader toelichten.

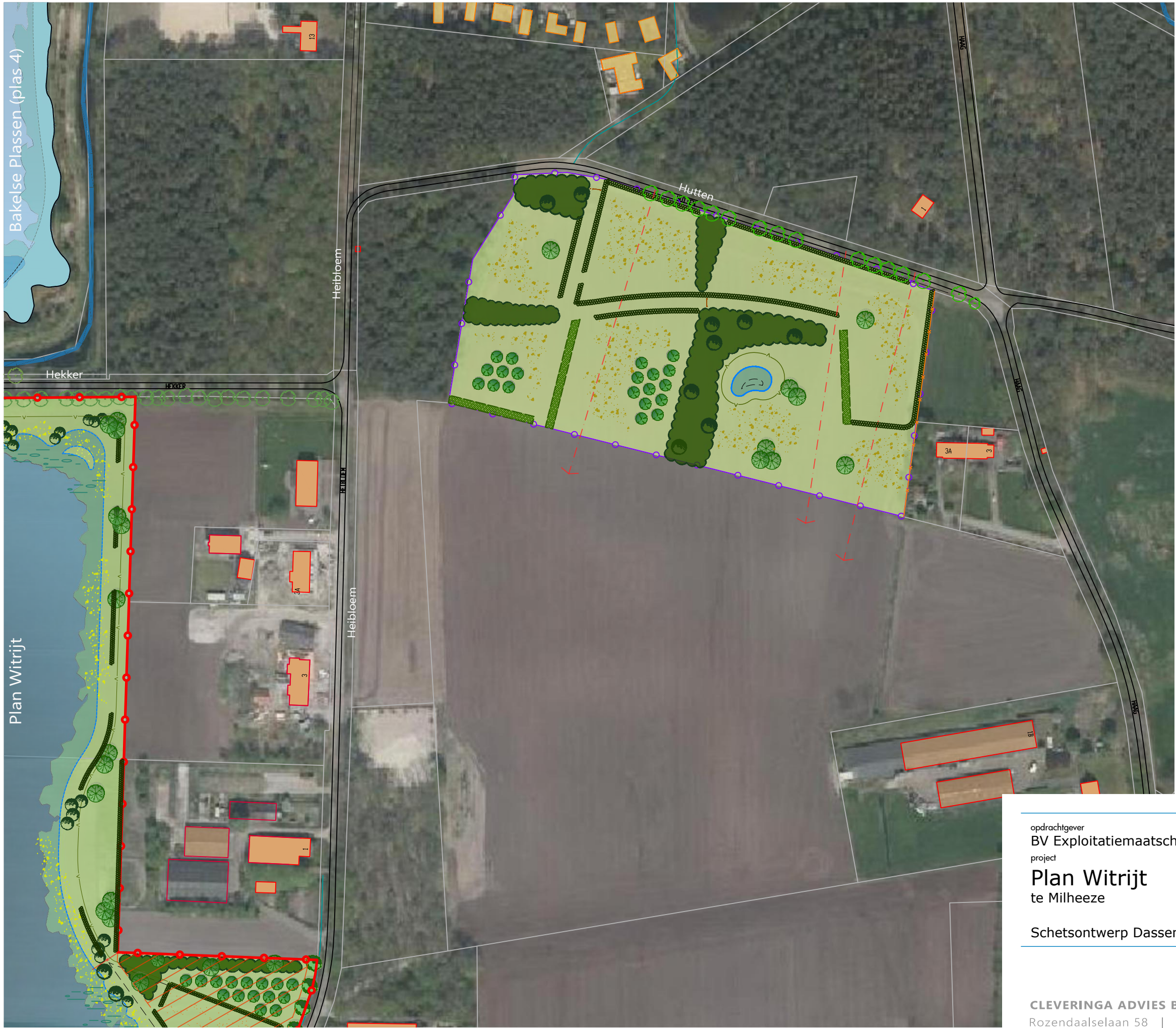
Plan Witrijt voegt zich vrijwel naadloos in het bestaande landschap. In essentie worden drie relatief grootschalige landbouwpercelen getransformeerd naar een gevarieerd en waterrijk natuurgebied. Deze transformatie speelt zich af binnen de bestaande landschappelijke structuren van (historische) wegen en waterlopen en respecteert de oude veedriften tussen Milheeze en de Stippelberg. Lokaal verwijst een kleinschaliger landschapsbeeld naar de oorspronkelijke oude akkercomplexen.

Het maaiveld van de randzones rondom de plas wordt grotendeels verlaagd, zodat er nattere groeiplaatsomstandigheden ontstaan. Het accent ligt dan ook op de ontwikkeling van de natte tot vochtige natuur op een relatief schraal substraat. Dit in aanvulling op de overwegend (zeer) droge natuur in de omgeving. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan behoud en herstel van de soortenrijkdom en biodiversiteit.

Figuur 7 Plan Witrijt in IGP-verband

B2 INRICHTINGSSCHETS COMPENSATIEPERCEEL

LEGENDA

- Grens compensatieperceel (circa 3,1 ha)
- Bos / houtsingel - inheems loofhout (o.a. Winterik (10%), Berk, Linde, Lijsterbes etc.)
- Struweel / struweelhaag (o.a. Meidoorn, Sleedoorn, Braam, Sporkehout, Hondroos)
- Kniphaag (Meidoorn/Sleedoorn)
- Boom / boomgroep (Walnoot, Linde, Berk, Tamme kastanje)
- Fruitbomen hoogstamboomgaard (diverse fruitsoorten)
- Bemeste kruidenrijke graslanden met extensief agrarisch beheer (begrazing of maaien/afvoeren)
- Poel
- Zichtlijn vanaf de Hutten
- Dassenraster
- Afsluitboom

opdrachtgever
BV Exploitiemaatschappij "De Peelhorst"
project
Plan Witrijt
te Milheeze

Schetsontwerp Dassencompensatie

project/tekening
BAKP03-3-6200E
schaal
1:2.000
datum
19-05-2021
formaat
A3